me šone išeinantis į akmens pakraštį. Visas pagilinimas yra rakto skylutės formos. Jo ilgis 72 cm, plotis tiės akmens kraštu 22 cm. Pagilinimas ištęstas nuo centro į PV pusę.

1975 m. Lietuvos TSR MA II akmens aplinką ištyrė 4x6 m dydžio perkasa.

Didesnėje perkasos dalyje rastas nejudintas gruntas, kuris upelio pusėje pasiektas 50 cm gylyje, o kranto pusėje - 30 cm gylyje. Tai žvirgždas ir smėlis. Dubenėtasis akmuo pakeltas ant kitų stambokų akmenų, kurių dalis yra to paties akmens nuoskalos.

Prie akmens P krašto aptikta 1,5 m skersmens ir apie 30 cm gylio duobė, kuri pilna to paties dubenėto akmens nuoskalų. Duobė piltuvėlio formos. Jos dugne įklota nuoskala nuo apskrito akmens kampo ir guli plokščiąja dalimi į viršų. Nuoskalos sudaro savotišką aikštelę, kurioje trijose vietose aptikta anglių bei pelenų. Degėsiuose, taip pat skirtingose vietose, rasta rudos spalvos glazūruoto puodelio šukių. Puodelio būta su ąsa. Priešingoje akmens pusėje, 20 cm gylyje, rasta apskrita geležinė 6 cm skersmens grandis, iškalta iš 2,2 cm pločio juostos.

Remiantis keramika ir kitų panašių objektų tyrinėjimų duomenimis, statinys datuotinas XVI-XIX a. ir traktuotinas kaip apeiginė vieta.

KITI TYRINĖTI PAMINKLAI

Adolfas Tautavičius

1974 ir 1975 metais respublikoje buvo kasinėta dar keliolika archeologinių paminklų. Vieni iš jų kasinėti nedidele apimtimi, todėl kartais nedavė duomenų paminklo pažinimui ar chronologijai. Kitų ty-

rinėjimai parodė, kad į paminklų sąrašus įrašyta objektų, kurie yra visai ne paminklai. Pilnesniam pastarųjų dvejų metų archeologinių tyrinėjimų vaizdui susidaryti apie šiuos visus tyrinėtus paminklus pateikiame trumpas informacijas.

a) Pilkapiai.

1. Juljanava-Parupė, Biržų raj., Nemunėlio Radviliškio apyl. Nemunėlio kair. krante, slėnyje, ariant išskleisto pilkapio vietoje 1974 m. MMT iškasė 20 m^2 perkasą, rado pavienių žmonių kaulų, geležinio peilio fragmentą ir žalvarinį žiedą.

Kasinėjimams vadovavo archeologų grupės vadovas J. Markelevičius.

2. Minčia, Utenos raj., Šeimaties apyl. Valstybiniame miške prie kelio į Minčią esančioje pilkapių grupėje 1975 m. IEM ištyrė du kelio apardytus sampilus. Kapų nerasta.

Kasinėjimams vadovavo vyr. m. b. E. Butėnienė.

3. Paaldikis, Švenčionių raj., Labanoro apyl. Valstybiniame miške, tarp Lakajo ir Kanio ežerų, yra apie 70 pilkapių grupė. 1975 m. MMT grupės V pakraštyje ištyrė 2 sampilus su akmenų vainikais, rasti 7 sudegintų mirusiųjų kapai be įkapių.

Kasinėjimams vadovavo pirmininko pavaduotojas J. Markelevičius.

4. Tiltagaliai, Panevėžio raj., Karsakiškio apyl. Kaimo kapinių teritorijoje yra išlikę keli apardyti pilkapiai. 1975 m. vieną iš jų ištyrė MMT, kapų nerasta.

Kasinėjimams vadovavo pirmininko pavaduotojas J. Markelevičius.

5. Zabieliškės, Šalčininkų raj., Milkūnų apyl. 1974 m. IEM ištyrė trečią - paskutinį ariamame lauke buvusį apardytą pilkapį, aptiko 2 V-VI a. sudegintų mirusiųjų kapus.

Kasinėjimams vadovavo vyr. m. b. E. Butėnienė.

b) II-XIII a. kapinynai.

1. Baisogala, Radviliškio raj., Miestelio teritorijoje įvairių žemės darbų metu randama žmonių kaulų ir VI-IX a. dirbinių. 1974 m. MMT miestelio PR dalyje ištyrė 82 m^2, kapų nerado.

Kasinėjimams vadovavo koordinacinės grupės vadovas M. Černiauskas.

2. Meldiniai, Pakruojo raj., Rozalimo apyl. 1974 m. IEM patikrino žvyrduobių suardyto senkapio teritoriją, ištyrė 487 m^2, aptiko 3 VI-VIII a. ir 10 XVII a. kapų bei pavienių radinių iš suardytų VIII-XII a. kapų.

Kasinėjimams vadovavo vyr. m. b. E. Butėnienė.

3. Piepaliai, Radviliškio raj., Baisogalos apyl. 1974 m. MMT senkapio teritorijoje ištyrė 25 m^2, nei kapų, nei pavienių radinių nerado.

Kasinėjimams vadovavo koordinacinės grupės vadovas M. Černiauskas.

4. Seredžius, Jurbarko raj., 1974 m. MMT (vad. J. Markevičius) miestelio rytinėje dalyje, netoli Nemuno ir Dubysos santakos tyrinėjo kapninyno likučius. Ištirtas 250 m^2 plotas, rasti 8 kapai, kurių 4 buvo apardyti. Mirusieji palaidoti nedeginti, 4 kapuose rastos negausios III-IV a. įkapės (antkaklė kūginiais galais, antkaklė šaukštiniais galais, lazdelinis smeigtukas, peiliukas ir kt.).

c) XIV-XVII a. senkapiai.

1. Flerijoniškė, Kelmės raj., Liolių apyl. 1974 m. MMT šalia Bliūzo kalnu vadinamo piliakalnio esančios žvyrduobės P ir V pakraščiuose ištyrė 30 m^2, aptiko 8 XVII-XVIII a. kapus.

Kasinėjimams vadovavo archeologų grupės vadovas J. Markevičius.

2. Laičiai, Pakruojo raj., Rozalimo apyl. 1975 m. IEM Ežerėlės kair. krante esančioje kalvoje ištyrė 318 m^2 plotą, rado 17 žmonių

griaučius, kurių dveji su XVII a. monetomis, kiti - be įkapių.

Kasinėjimams vadovavo vyr. m. b. E. Butėnienė.

3. Onciškiai, Lazdijų raj., Noragėlių apyl. Kaime prie kelio Seirijai-Noragėliai-Seirijočiai 1974 m. MMT (vad. J. Markelevičius) ištyrė dalį apardyto senkapio. Rasti 7 XVII a. kapai.

Į P nuo kaimo, šalia kelio į Krikštonis esančiame kitame senkapyje ištirtas dar 72 m^2 plotas, rasti 26 XVII a. antrosios pusės kapai.

4. Plukiai, Panevėžio raj., Skaistgirių apyl. Panevėžio ŠV pakraštyje, Nevėžio deš. krante PKI ištyrė įvairių darbų suardyto senkapio likučius. 175 m^2 plote rasta 18 XVII-XVIII a. kapų, kurių 13 buvo be įkapių.

Kasinėjimams vadovavo vyr. m. b. A. Lisanka.

5. Stripiniai, Skuodo raj., Ylakių apyl. Rekonstruojant Mažeikių-Skuodo plentą, 1974 m. apardytas senkapis. 1975 m. PKI į Š nuo kelio ištyrė 87 XVI-XVII a. kapus, kurių 36 turėjo negausias įkapes. 60 m į P nuo jų ištirta dalis senkapio dirbamame lauke. Rasta 19 XVI a. kapų.

Kasinėjimams vadovavo vyr. m. b. A. Lisanka.

6. Stulgiai, Šakių raj., Plokščių apyl. 1974 m. Lietuvos TSR MA II į Š nuo čia esančio piliakalnio Milžinkapyje ištyrė 24 m^2, aptiko 7 žmonių griaučius be įkapių, pavienių kaulų iš suardytų kapų ir 9 XVII a. pirmosios pusės monetas.

Kasinėjimams vadovavo j. m. b. J. Antanavičius.

7. Vabalninkas, Biržų raj. 1974 m. MMT Tarybų gatvėje esančiame senkapyje ištyrė 30 m^2, aptiko 2 XVII a. kapus.

Kasinėjimams vadovavo archeologų grupės vadovas J. Markelevičius.

d) Kiti paminklai.

1. Grybiškės, Šalčininkų raj., Poškonių apyl. 1974 m. IEM patikrino pilkapį, primenantį sampilą. Aptikti 1915 m. žuvusių karių ka-

pai.

Kasinėjimams vadovavo vyr. m. b. E. Butėnienė.

2. Igauniai, Biržų raj., Nemunėlio Radviliškio apyl. 1974 m. MMT Nemunėlio kair. krante ištyrė 3 pilkapius primenančius sampilus, aptiko XVII-XVIII a. (?) kalkių degimo vietas.

Kasinėjimams vadovavo archeologų grupės vadovas J. Markelevičius.

3. Kušleikiai, Kelmės raj. ir apyl. 1974 m. MMT Kapmilžiu arba Velniakapiu vadinamoje kalvoje ištyrė 15 m^2, kapų ir archeologinių dirbinių nerado.

Kasinėjimams vadovavo archeologų grupės vadovas J. Markelevičius.

4. Paežeriai, Pakruojo raj., Rozalimo apyl. 1975 m. IEM Ežerėlės slėnyje, tarp pelkių esančiame Koplyčkalnyje, ištyrė 64 m^2, aptiko pavienių žmonių kaulų, keletą XVII a. monetų.

Kasinėjimams vadovavo vyr. m. b. E. Butėnienė.

5. Pažvarkulis, Kelmės raj., Grimzių apyl. 1974 m. MMT piliakalniu vadinamoje kalvoje iškasė 5 m^2 ir 4 m^2 dydžio šurfus, kultūrinio sluoksnio nerado.

Kasinėjimams vadovavo archeologų grupės vadovas J. Markelevičius.

6. Ruzgai, Mažeikių raj., Juodeikių apyl. Varduvos dešiniajame krante, beveik priešais Dapšių piliakalnį, ties Alkos brasta, yra ankstyvą piliakalnį primenanti kalvelė. 1974 m. Lietuvos TSR MA II ištyrė 72 m^2, aptiko apie 0,2 m storio sluoksnelį su smulkiais anglukais.

Kasinėjimams vadovavo j. m. b. A. Merkevičius.

7. Vaiduloniai, Radviliškio raj., Šeduvos apyl. Sodyboje, buvusio pastato pamatų kampe, išliko plokščias akmuo su smailiadugniu dubeniu. 1974 m. MMT ištyrė šalia akmens 30 m^2, aptiko daug gyvulių kaulų,

XVIII-XIX a. keramikos.

Kasinėjimams vadovavo koordinacinės grupės vadovas M. Černiauskas.

8. Viecūnai, Varėnos raj., Ratnyčios apyl. Nemuno dešiniajame krante, slėnyje, priešais Liškiavos piliakalnį, yra kalvelių, kurios laikytos pilkapiais. 1975 m. MMT ištyrė 3 tokias kalveles, paaiškėjo, kad tai smėlio kopos.

Kasinėjimams vadovavo pirmininko pavaduotojas J. Markelevičius.

Be to, PKI tyrinėjo Kauno, Kėdainių, Klaipėdos, Kražių, Merkinės, Trakų ir Vilniaus senamiesčius. MMT ir Kultūros paminklų apsaugos inspektoriai žvalgė kelių rajonų archeologinius paminklus, išaiškino eilę nežinomų paminklų.